

Asia: HE 140/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi digitaalisen alustatalouden toimijoiden tiedonantovelvollisuudesta verotuksen alalla annetun lain muuttamisesta sekä verotusmenettelystä annetun lain 17 f §:n 2–4 momentin kumoamisesta

Finnwatch kiittää mahdollisuudesta lausua valtiovarainvaliokunnan verojaostolle alustaoperaattoreiden tiedonantovelvollisuuksiin esitetyistä muutoksista.

Finnwatchilla ei ollut aikataulusyistä mahdollisuutta tutustua hallituksen esityksen yksityiskohtiin, joten lausumme aiheesta vain ylätasolla. Tiivistetysti Finnwatch pitää kannatettavana ilmoitusvelvollisuuteen esitettyjä laajennuksia.

Esityksellä laajennetaan alustatoimijoiden raportointivelvollisuuksia laajemman tietojenvaihdon mahdollistamiseksi

EU-alueella toimivat alustaoperaattorit ovat nykyisellään DAC7-direktiiviin perustuen velvoitettuja raportoimaan EU-maiden verohallinnoille tietyistä alustan kautta toteutetuista toimista silloin, kun joko myyjä tai myyjän vuokraama asuin- tai liikehuoneisto, pysäköintipaikka tai kiinteä omaisuus sijaitsee EU-maassa. Raportoitavia toimia ovat tavaroiden ja henkilökohtaisten palvelujen myynti sekä asuin- ja liikehuoneistojen, pysäköintipaikkojen, kiinteän omaisuuden ja liikennevälineiden vuokraus. Vaikka raportointivelvollisuus koskee myös EU-alueella palveluitaan tarjoavia EU:n ulkopuolisia alustoja, jää ulkomaisten alustojen kautta toteutettuja toimia nykyisellään ilmoittamatta. Verohallinnon tiedonsaantia on mahdollista parantaa kansainvälisen tietojenvaihdon avulla.

Nyt lausuntokierroksella olevan hallituksen esityksen tarkoituksena on mahdollistaa alustojen kautta toteutettuja toimia koskeva tietojenvaihto nykyistä laajemman maajoukon kanssa. Tämä edellyttää muutoksia myös siihen, mitä tietoja Suomeen raportoivien alustaoperaattorien tulee Verohallinnolle toimittaa. Hallituksen esityksellä alustaoperaattorien raportointivelvollisuus ulotetaan koskemaan myös muissa DPI-sopimuksen aktivoineissa maissa asuvia myyjiä tai sijaitsevaa asuin- tai liikehuoneistoa, pysäköintipaikkaa tai kiinteää omaisuutta. DPI-sopimus on alustojen kautta saatujen tulojen automaattista tietojenvaihtoa koskeva OECD:n monenkeskinen sopimus, ja sen on tällä hetkellä allekirjoittanut 31 lainkäyttöaluetta. Näistä suurin osa on EU-maita, joiden kanssa tietoja vaihdetaan jo nykyisellään. Lakimuutokset ovat kuitenkin tarpeen DPI-sopimuksen soveltamisen aloittamiseksi ja tietojen vaihtamiseksi muiden sopimuksen aktivoineiden kanssa. Lisäksi lienee oletettavaa, että DPI-sopimuksen allekirjoittajamäärä kasvaa tulevaisuudessa.

Jatkossa DPI-sopimukseen perustuva tietojenvaihto tulee parantamaan Verohallinnon tiedonsaantia niistä tuloista, joita Suomessa verovelvolliset saavat ulkomaisten alustojen kautta. Sekä DPI-sopimukselle että nyt esitetylle lainsäädännölle on siis hyvät perusteet.

Erityisen kiertämissäännöksen korvaaminen yleisellä tiedonantovelvoitteiden kiertämisestä koskevalla säännöksellä perusteltu ratkaisu

Luonnosvaiheen lausuntokierroksen jälkeen hallituksen esityksestä on poistettu siihen aiemmin sisältynyt velvoitteiden kiertämisestä koskeva säännös. Tämän syynä on se, että eduskunnan käsittelyssä on ollut samaan aikaan kryptovarapalvelun tarjoajien tiedonantovelvollisuuksia koskeva lakiesitys, johon sisältyy kaikkia VML 3 luvun tiedonantovelvoitteita koskeva uusi velvoitteiden kiertämissäännös (VML 28 a §). Tarvetta erilliselle, vain alustatoimijoiden tiedonantovelvoitteita koskevalle kiertosäännökselle ei siten hallituksen esityksen mukaan enää ole. Finnwatch pitää perusteltuna ratkaisuna sisällyttää VML:iin kaikkia sen 3. luvun tiedonantovelvoitteita koskeva kiertosäännös sen sijaan, että kiertosäännöksiä lisätään tiedonantovelvoitekohtaisesti.

Sanktioiden kehittämisessä edettävä ripeästi

Mikäli alustaoperaattori laiminlyö raportointivelvoitteitaan, sovelletaan tähän verotusmenettelylain 22 a §:n mukaisia laiminlyöntimaksuja. Laiminlyöntimaksun suuruus vaihtelee laiminlyönnin vakavuuden mukaan ja on enintään 15 000 euroa. On selvää, ettei tällainen sanktiotasoa täytä EU-oikeudellisille sanktioille asetettuja vaatimuksia sanktioiden oikeasuhtaisuudesta, tehokkuudesta ja varoittavuudesta. Sanktiotasoa tulisi nostaa selkeästi nykytasosta, jotta edellä mainittujen kriteerien voidaan katsoa täyttyvän.

Sanktioinnin kehittämisestä onkin linjattu vuodet 2024–2027 kattavassa harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan toimenpideohjelmassa. Tässä yhteydessä on tarkoitus muun muassa korottaa sivullisilmoittajan laiminlyöntimaksun euromääräistä ylärajaa. Lisäksi samalla tullaan arvioimaan laiminlyöntimaksun määrittämisestä rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetun lain 11 §:n mukaisissa lähdeveron palautuksissa silloin, kun palautushakemukset ovat perusteettomia. Näille toimille on perusteltu tarve ja sanktioinnin kehittämishankkeessa tulisikin edetä mahdollisimman ripeästi.